

Khóa luận tốt nghiệp

**BỘ VĂN HÓA THỂ THAO VÀ DU LỊCH
TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
Khoa Văn hóa Du lịch**



Khóa luận tốt nghiệp

**LÀNG NGHỀ CHẠM BẠC ĐỒNG XÂM
VỚI SỰ PHÁT TRIỂN DU LỊCH TỈNH
THÁI BÌNH**

Giảng viên hướng dẫn: TS. Nguyễn Anh Cường

Sinh viên : Đoàn Thị Loan

Lớp : VHDL 15A

Hà Nội, tháng 5 năm 2011

MỤC LỤC

| | |
|---|-----------|
| PHẦN MỞ ĐẦU..... | 5 |
| 1. Lý do chọn đề tài..... | 5 |
| 2. Mục đích nghiên cứu..... | 7 |
| 3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu..... | 7 |
| 4. Phương pháp nghiên cứu..... | 7 |
| 5. Bố cục đề tài nghiên cứu..... | 7 |
| CHƯƠNG 1: KHÁI QUÁT VỀ LÀNG NGHỀ CHẠM BẠC ĐỒNG | |
| XÂM..... | 9 |
| 1.1. Giới thiệu xã Hồng Thái - huyện Kiến Xương – Thái Bình..... | 9 |
| 1.1.1. Điều kiện tự nhiên..... | 9 |
| 1.1.2. Điều kiện kinh tế xã hội của địa phương..... | 9 |
| 1.2. Lịch sử - xã hội. | 10 |
| 1.2.1. Lịch sử hình thành làng chạm bạc Đồng Xâm..... | 10 |
| 1.2.2. Những sinh hoạt văn hóa dân gian làng Đồng Xâm..... | 12 |
| 1.2.2.1. Hội làng..... | 12 |
| 1.2.2.2. Phong tục tập quán..... | 13 |
| 1.3. Di tích lịch sử văn hóa và lễ hội..... | 14 |
| 1.3.1. Quần thể kiến trúc đền Bà..... | 15 |
| 1.3.2. Quần thể kiến trúc đền Đồng Xâm..... | 16 |
| CHƯƠNG 2: NGHỀ CHẠM BẠC VÀ SỰ PHÁT TRIỂN CỦA LÀNG | |
| NGHỀ CHẠM BẠC ĐỒNG XÂM..... | 25 |
| 2.1. Giới thiệu về làng nghề chạm bạc – kim hoàn Đồng Xâm..... | 25 |
| 2.1.1. Sự hình thành của làng nghề chạm bạc Đồng Xâm..... | 25 |
| 2.1.2. Quá trình phát triển của làng nghề chạm bạc Đồng Xâm..... | 26 |
| 2.1.3. Đặc điểm của làng nghề chạm bạc – kim hoàn Đồng Xâm..... | 35 |
| 2.2. Sản phẩm của làng chạm bạc Đồng Xâm..... | 37 |
| 2.2.1. Dụng cụ sản xuất..... | 37 |

Khóa luận tốt nghiệp

| | |
|---|------------------|
| <i>2.2.2. Quy trình chế tác ra sản phẩm.....</i> | <i>40</i> |
| <i>2.2.2.1. Đặc điểm nhiên liệu của sản phẩm chạm bạc – kim hoàn.....</i> | <i>40</i> |
| <i>2.2.2.2 Quá trình sản xuất</i> | <i>44</i> |
| <i>2.2.3. Sản phẩm của làng chạm bạc Đồng Xâm.....</i> | <i>50</i> |
| CHƯƠNG 3: LÀNG NGHỀ CHẠM BẠC ĐỒNG XÂM VỚI SỰ PHÁT TRIỂN DU LỊCH THÁI BÌNH..... | <i>55</i> |
| <i>3.1. Thực trạng hoạt động du lịch tại làng nghề chạm bạc Đồng Xâm.....</i> | <i>55</i> |
| <i>3.1.1. Khách du lịch.....</i> | <i>56</i> |
| <i>3.1.2. Tổ chức tour du lịch kết hợp làng nghề chạm bạc Đồng Xâm với các làng nghề khác.....</i> | <i>59</i> |
| <i>3.1.3. Vốn đầu tư.....</i> | <i>61</i> |
| <i>3.1.4. Nguồn lực</i> | <i>62</i> |
| <i>3.1.5. Thị trường tiêu thụ sản phẩm.....</i> | <i>66</i> |
| <i>3.1.6. Đối thủ cạnh tranh.....</i> | <i>68</i> |
| <i>3.1.7. Cơ sở hạ tầng và môi trường.....</i> | <i>71</i> |
| <i>3.1.8. Chính sách của nhà nước.....</i> | <i>74</i> |
| <i>3.1.9. Quảng cáo tuyên truyền</i> | <i>74</i> |
| <i>3.2. Định hướng và một số giải pháp nhằm bảo tồn phát huy làng nghề chạm bạc Đồng Xâm.....</i> | <i>75</i> |
| <i>3.2.1. Phương hướng phát triển làng nghề chạm bạc – Kim hoàn Đồng Xâm giai đoạn 1010 – 2020.....</i> | <i>76</i> |
| <i>3.2.2. Một số giải pháp nhằm bảo tồn, phát huy làng nghề chạm bạc Đồng Xâm với việc phát triển du lịch văn hóa.....</i> | <i>77</i> |
| <i>3.2.2.1. Quan điểm phát triển làng nghề chạm bạc Đồng Xâm.....</i> | <i>77</i> |
| <i>3.2.2.2. Tuyên truyền quảng bá, giới thiệu về làng nghề chạm bạc Đồng Xâm và sản phẩm nghề chạm bạc.....</i> | <i>78</i> |

Khóa luận tốt nghiệp

| | |
|--|------------------|
| <i>3.2.2.3. Nguồn nhân lực và giáo dục cộng đồng.....</i> | <i>79</i> |
| <i>3.2.2.4. Nguồn vốn.....</i> | <i>82</i> |
| <i>3.2.2.5. Giải pháp về thị trường.....</i> | <i>83</i> |
| <i>3.2.2.6. Nhà nước cần có chính sách phát triển nghề.....</i> | <i>84</i> |
| <i>3.2.2.7. Xây dựng và phát triển cơ sở hạ tầng.....</i> | <i>87</i> |
| Kết luận | 89 |
| Phụ lục | 91 |
| Tài liệu tham khảo..... | 96 |

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài.

“Phát triển nghề và làng nghề ở nông thôn là con đường rất cơ bản để giải quyết việc làm ở nước ta. Phát triển ngành nghề có rất nhiều ý nghĩa, không chỉ việc làm ra bao nhiêu sản phẩm, bao nhiêu tiền mà còn giải quyết được nhiều vấn đề xã hội. Vì vậy chúng ta phải tháo gỡ tất cả những gì cản trở làng nghề”. Đây là lời phát biểu của thủ tướng Phan Văn Khải tại hội nghị “ Phát triển ngành nghề nông thôn các tỉnh phía bắc” tại Hà Nội tháng 8 – 2000.

Nghị quyết IV của ban chấp hành trung ương khóa VIII cũng nêu rõ:

“ Phát triển mạnh các ngành nghề công nghiệp, tiểu thủ công nghiệp và dịch vụ ở nông thôn nằm trong chiến lược phát triển kinh tế xã hội của Việt Nam đến năm 2020”.

Từ năm 1990, ngành du lịch Việt Nam mở rộng, đây là nhịp cầu thuận lợi để các ngành nghề mỹ thuật thủ công truyền thống vươn lên phát triển. Du lịch tạo điều kiện để các ngành kinh tế phát triển trong đó các nghề thủ công có động lực để đẩy mạnh phát triển. Du lịch đã thực sự tạo được môi trường và những vận hội mới cho những sản phẩm của nghề thủ công truyền thống Việt Nam để các nước trên thế giới và nhân dân bốn phương biết đến những nghệ nhân Việt Nam với bàn tay tài hoa khéo léo. Không chỉ trong quá khứ mà hiện nay, làng nghề truyền thống Việt Nam là những địa chỉ khá hấp dẫn cho khách du lịch, luôn được chú ý trong một số tour, tuyến điểm du lịch dài ngày có tính thẩm nhận những giá trị văn hóa đặc sắc, nghiên cứu, dã ngoại... thu hút du khách trong và ngoài nước.

Trong bối cảnh làng nghề đang ngày càng giảm sút và có nguy cơ bị mất đi thì việc đưa hoạt động du lịch văn hóa gắn với làng nghề truyền thống là một việc làm hữu ích và có ý nghĩa quan trọng, nhằm khôi phục và phát huy vai trò làng nghề trong đời sống kinh tế xã hội.

Khóa luận tốt nghiệp

Do tính nhẫn nại cần cù và ham học hỏi, sáng tạo những ý tưởng độc đáo. Những người làm công việc nặng thường được xem là hạ bậc đã trở thành những người thợ tài hoa, tinh xảo đã vượt lên được mọi khó khăn của cuộc sống và xã hội. Có thể họ không tên tuổi, không được nhắc đến theo thời gian trôi đi, nhưng những bí quyết, sự tinh túy của nghề cùng với những sản phẩm họ làm ra thì vẫn còn được lưu giữ muôn đời, luôn được thán phục ngợi khen, lưu truyền và phát huy. Một trong những tiêu biểu truyền thống của nghề thủ công truyền thống Việt Nam đó là nghề chạm bạc - kim hoàn. Những người thợ cần cù miệt mài và tỉ mỉ, qua bàn tay khéo léo và sự sáng tạo, tưởng tượng phong phú, những mảnh kim loại đã trở thành những vật phẩm biết nói có giá trị cao. Thái Bình là một trong những vùng đất có nghề chạm bạc kim hoàn tiêu biểu của cả nước. Những nghệ nhân của làng nghề chạm bạc Đồng Xâm đã để lại những dấu ấn tài hoa của mình không chỉ ở trên các địa phương mà còn ở cả nước ngoài. Hàng chạm bạc Đồng Xâm khác hẳn và nổi trội so với hàng bạc của các nơi khác ở các kiểu thức lạ về hình khối, dáng vẻ sản phẩm, ở các đồ án trang trí tinh vi mà cân đối, lộng lẫy mà nổi rõ chủ đề chính, ở thủ pháp xử lý sáng-tối nhờ tận dụng đặc tính phản quang của chất liệu bạc. Đặc trưng của sản phẩm Đồng Xâm là sự điều luyện tế nhị và hoàn hảo tới mức tối đa. Có thể nói rằng tài năng và tính cần trọng của nghệ nhân bạc Đồng Xâm đã và đang có thể đáp ứng được mọi yêu cầu sử dụng đồ chạm bạc của những khách hàng khó tính và am tường nghệ thuật nhất. Tuy nhiên hiện tại làng nghề chạm bạc Đồng Xâm vẫn chưa được khai thác một cách hợp lý để phát triển tiềm năng du lịch văn hóa và thể mạnh của mình.

Trên cơ sở tìm hiểu thực tiễn, thấy rõ những giá trị quý báu và tiềm năng phát triển làng nghề nói chung và phát triển du lịch văn hóa nói riêng của làng nghề chạm bạc Đồng Xâm – Hồng Thái – Kiến Xương – Thái Bình, em quyết định chọn đề tài “ Làng nghề chạm bạc Đồng Xâm với việc phát triển du lịch tỉnh Thái Bình” làm đề tài luận văn tốt nghiệp.

2. Mục đích nghiên cứu.

Nghiên cứu tổng thể làng nghề chạm bạc Đồng Xâm, trên cơ sở nghiên cứu để nhìn nhận và đánh giá đúng vị thế của làng nghề chạm bạc Đồng Xâm với việc phát triển du lịch Thái Bình.

Đánh giá tổng quát chung thực trạng và tiềm năng phát triển của làng nghề Đồng Xâm để đưa ra một số giải pháp nhằm khôi phục và phát huy tốt nhất giá trị của làng nghề chạm bạc Đồng Xâm, góp phần đưa làng chạm bạc Đồng Xâm trở thành một trong những nhân tố chủ đạo trong quy hoạch và phát triển du lịch theo định hướng văn hóa, đóng góp vào thu nhập quốc dân của Thái Bình.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.

* Đối tượng nghiên cứu.

Nghiên cứu làng nghề chạm bạc Đồng Xâm, xã Hồng Thái, huyện Kiến Xương, tỉnh Thái Bình. Trọng tâm nghiên cứu là các giá trị văn hóa của làng nghề có thể khai thác và phát triển loại hình du lịch văn hóa.

* Phạm vi nghiên cứu.

Đề tài nghiên cứu toàn cảnh làng chạm bạc Đồng Xâm.

4. Phương pháp nghiên cứu.

Bài nghiên cứu sử dụng các phương pháp cơ bản như:

- Phương pháp khảo sát.
- Phương pháp sưu tầm nghiên cứu tài liệu.
- Phương pháp phân tích tổng hợp
- Phương pháp thống kê tổng hợp.

Ngoài ra bài nghiên cứu còn sử dụng các phương pháp nghiên cứu liên ngành : Xã hội học, văn hóa học, kinh tế học, dân tộc học ...

5. Bố cục đề tài nghiên cứu.

Bên cạnh phần mở đầu, kết luận, tài liệu tham khảo và phụ lục, đề tài nghiên cứu gồm 3 chương :

Khóa luận tốt nghiệp

Chương 1: Khái quát về làng nghề chạm bạc Đồng Xâm.

Chương 2: Nghề chạm bạc và sự phát triển của làng nghề chạm bạc Đồng Xâm

Chương 3: Làng nghề chạm bạc Đồng Xâm với việc phát triển du lịch tỉnh Thái Bình.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. *Nghề thủ công truyền thống Việt Nam và các vị tổ nghề*, Đỗ Thị Hào, NXB Văn hóa dân tộc, Hà Nội 2001.
2. *Ngàn năm Thái Bình*, NXB Văn hóa thông tin 1986.
3. *Mảnh đất và con người Thái Bình*, nhiều tác giả, NXB Văn hóa thông tin Thái Bình 1990.
4. *Một số giải pháp phát triển du lịch Thái Bình*, Trương Thanh Quang, công ty du lịch tỉnh Thái Bình.
5. *Lễ hội và du lịch văn hóa Việt Nam*, Đoàn Huyền Trang, NXB lao động.
6. *Non nước Việt Nam*, Tổng cục du lịch - trung tâm thông tin du lịch, Hà Nội 2009
7. *Việt Nam 63 tỉnh thành và các địa danh du lịch*, Thanh Bình – Hồng Yến, NXB lao động.
8. *Làng nghề thủ công truyền thống Việt Nam*, Bùi Văn Vượng, NXB Hà Nội 1997.
9. *Từ điển hội lễ Việt Nam*, Bùi Thiết, NXB Văn hóa – thông tin Hà Nội 2000.
10. *Kho tàng lễ hội cổ truyền Việt Nam*, nhiều tác giả, NXB Văn hóa dân tộc tạp chí văn hóa nghệ thuật Hà Nội
11. *Kiến Xương xưa và nay*, Phạm Minh Đức, Bùi Duy Lan, NXB chính trị quốc gia.